

KİNETİK ETKİLİ MERMİLERİN KONUŞLANDIRILMASI VE KULLANIMI HAKKINDA 25 KURAL

ÖZET

TANIM

Tüm dünyada kolluk görevlilerine genellikle, farklı kolluk amaçlarına hizmet etmek üzere tasarlanmış bir dizi silah verilmektedir. Çoğunlukla plastik mermi olarak anılan kinetik etkili mermiler, kolluk görevlilerinin taşıdığı az öldürücü silahlardan biridir.

Kinetik etkili mermilerin kullanımının, kolluk faaliyetlerindeki herhangi bir türde güç kullanımı için geçerli olan ilkelere uymak zorunda olduğunu akılda tutmak önemlidir. Bunlar hukuka uygunluk, gereklilik, orantılılık, ayrımcılık yapmama ve hesap verebilirliktir.

Hukuka uygunluk

Kinetik etkili mermiler gibi az öldürücü silahlar dahil güç kullanımı, uluslararası insan hakları hukuku ve standartlarıyla bağdaşan ülke içi mevzuatla kapsamlı bir biçimde düzenlenmelidir.

Kolluk görevlileri yalnızca, yasada belirtilen ve uluslararası insan hakları hukuku ve standartlarıyla uyumlu bir meşru kolluk amacı doğrultusunda güç kullanabilir.

Güç kullanımına katıyen korkutma veya cezalandırma amacıyla başvurulmamalıdır. Korkutma veya cezalandırma amacı taşıyan her türde güç kullanımı, uluslararası insan hakları hukuku uyarınca yasaktır.

Gereklilik

Kolluk görevlileri, meşru bir kolluk amacına ulaşmak için daha az zararlı yöntemler mevcutsa

güç kullanmamalıdır. Meşru amaca ulaşılır ulaşılmaz veya daha az zararlı yöntemler mümkün olur olmaz, bunlardan hangisi daha önce gerçekleşirse güç kullanımı durmalıdır.

Orantılılık

Kolluk görevlileri, güç kullanımının önlemeyi amaçladığı hasardan daha fazla hasara yol açmamalıdır. Güç kullanımı yalnızca, en az güç kullanımının yol açabileceği hasara benzer şiddette bir hasarın önlediği durumda haklı gösterilebilir. Güç kullanımı önlediğinden daha fazla hasara yol açıyorsa orantılı kabul edilemez.

Ayrımcılık yapmama

Güç kullanımına katıyen, örneğin etnik azınlıklar, kadınlar ve LGBTİ+'lar gibi belirli grupları hedef almak gibi ayrımcı bir tutumla başvurulmamalıdır.

Hesap verebilirlik

Kolluk görevlileri ve amirler, her bir güç kullanımı olayından sorumlu tutulmalıdır.

Kinetik etkili mermiler, kasıtlı olarak öldürücü nitelikte tasarlanmış olan ve "atış mühimmatı" olarak adlandırılan mermilerden farklıdır. Bunların amacı, kişinin vücuduna çarpma sonucunda, yalnızca yanmakta olan silahtan taşınan kinetik enerji yoluyla, cilde nüfuz etmeden ve başka bir şekilde daha ciddi bir yaralanmaya sebep olmadan sadece künt travmaya (derin olmayan yaralanmaya) yol açmaktır.

Fakat kinetik etkili mermiler, yalnızca künt travma oluşturma amacı taşımalarına rağmen, ciddi yaralanmalara hatta ölüme sebebiyet verebilecek son derece tehlikeli silahlardır. Bu silahları genel itibariyle konuşlandırmaya ve belirli bir durumda bu türde silahların ne zaman ve nasıl kullanılacağına (veya kullanılmayacağına) karar verirken bu risk göz önüne alınmalıdır.

KINETİK ETKİLİ MERMİLERİN KONUŞLANDIRILMASI VE KULLANIMIYLA İLGİLİ KURALLAR VE TEMEL İLKELER

KONUŞLANDIRMA VE KULLANIM HAKKINDA GENEL İLKELER

1. Yapısal riskleri göz önüne alındığında, kinetik etkili mermiler güç kullanımı cetvelinde (öldürücü) ateşli silah kullanımının hemen altında, üst sıralarda yer alır. Bu nedenle kolluk birimleri, bu türde bir silahın yapısı itibariyle taşıdığı kayda değer riskleri almayı haklı gösterebilecek istisnai ve bilhassa ciddi durumlara müdahale etmek için gerekli olduğunu açıkça gösteremedikleri müddetçe, üyelerine kinetik etkili mermi vermemelidir.
2. Kinetik etkili mermiler, kamu düzenini ilgilendiren durumlar için standart bir denetim aracı değildir ve toplanan bir kalabalığı dağıtmak amacıyla kullanılamazlar.
3. Kinetik etkili mermiler yalnızca bireysel bir tehdide, yani ciddi şiddete başvuran ve diğer insanlara zarar verme yönünde kayda değer risk oluşturan bir kişiye karşı ve yalnızca bu tehdidi durduracak, daha az tehlikeli başka bir yöntem mevcut olmadığına kullanılmalıdır. Ancak bu şartlarda, tehdit oluşturan kişinin şiddetli davranışını durdurmak amacıyla kullanılmalıdır.
4. Kinetik etkili mermiler insanların birbirine doğru hızla koştuğu ve bu nedenle şiddet eğilimli kişiyi net bir şekilde hedef almanın mümkün olmadığı aşırı değişken durumlarda

kullanılmamalıdır. Bir kamu düzeni durumunun idaresinden sorumlu amirler, durumun bu silahın kullanımına izin verir nitelikte olup olmadığını veya yanlış kişiyi vurma riskinin çok yüksek olup olmadığını değerlendirmek konusunda özel sorumluluk taşır.

5. Kinetik etkili mermiler katiben barışçıl olan, sadece pasif direnişte bulunan ya da kaçışan insanlara karşı kullanılmamalıdır.

6. Kinetik etkili merminin her bir kullanımı hukuka uygunluk, gereklilik ve orantılılık ilkeleri kapsamında gerekçelendirilmelidir (ve ilgili kolluk görevlisi mermi kullanımından sorumlu tutulmalıdır). Bu nedenle, her bir ateşlemeden önce durum değerlendirmesi yapılmalı ve kinetik etkili mermiler denetimsiz bir şekilde üst üste ateşlenmemelidir.

7. Kamu düzenini ilgilendiren durumlarda, bu amaç için özel olarak eğitilmiş ve görevlendirilmiş çok sınırlı sayıda kolluk görevlisine kinetik etkili mermi verilmelidir. Böylelikle mermi kullanımına yalnızca tarif edilen istisnai koşullarda ve amirlerin sıkı denetimi altında, oldukça kontrollü bir şekilde başvurulması sağlanmalıdır.

TEDBİRLER

8. Kural olarak, kinetik etkili mermiler küçük yaştaki çocuklara ve/veya daha küçüklere ya da ufak bedeni ve ince vücut dokusu nedeniyle daha ciddi yaralanma ihtimali daha yüksek olan kişilere karşı kullanılmamalıdır.

9. Ayrıca, kolluk birimleri, öğrenci protestoları veya küçük yaşta çocuklar tarafından düzenlenen veya gerçekleştirilen protestolar gibi küçük yaşta çok sayıda kişinin bulunduğu kamu düzeni durumlarında kinetik etkili mermi konuşlandırmaktan kaçınılmalıdır.

KULLANIM ŞEKLİ

10. Kinetik etkili mermilerin kullanımından önce açık bir uyarı yapılmalı, insanların emre uyması ve şiddet içeren davranışlarını durdurması için yeterli süre tanınmalıdır.

11. Kinetik etkili mermiler katiben gelişigüzel biçimde kabalığın üzerine sıkılmamalı, başka birine karşı ciddi şiddet eylemine başvuran kişiyi dikkatle hedeflemelidir.

12. Bu silah, kafa, yüz ve göz yaralanmaları gibi daha ciddi yaralanmalara sebebiyet vermemek adına kişinin vücudunun alt kısmını hedeflemeli, katiben üst gövdesine yöneltilmemelidir.

13. Bu silah katiben yeri nişan alarak mermileri sektirmek amacıyla ateşlenmemelidir çünkü bu durumda mermiler hedef hassasiyetinden tamamen yoksun kalır ve ciddi yaralanmalara sebebiyet verme riski büyük oranda artar.

14. Kinetik etkili mermiler, üreticinin açıkladığı ve kolluk biriminin komuta liderliğinin onayladığı şekilde uygun mesafeden ateşlenmelidir.

15. Kinetik etkili mermiler kesinlikle yüksek bir konumdan (örneğin bir çatının üzerinden veya dron aracılığıyla) ateşlenmemelidir çünkü bu, mermilerin insanların kafasına isabet etme riskini artırır.

16. Kinetik etkili mermiyle yaralanan bir kişinin tıbbi yardıma, yaralanmanın ciddiyetinin gerektirdiği ölçüde yeterli ve acil erişimi sağlanmak zorundadır.

YASAKLI SİLAHLAR

17. Tasarım itibarıyla şiddetli hasar veya yaralanmaya sebebiyet verme riski taşıyan tüm kinetik etkili mermiler yasaklanmalıdır. Çoklu mermilerin tamamı, kauçuk toplar gibi hedef hassasiyeti son derece zayıf tekli mermiler ve kauçuk kaplama metal mermiler gibi çok şiddetli etkiye sahip mermiler bunların başında gelir.

YÖNERGELER VE EĞİTİM

18. Kolluk birimleri, personeline kinetik etkili mermi kullanımı hakkında açık yönergeler vermeli ve personeline eğitmelidir. Kinetik etkili mermilerin ne zaman ve nasıl kullanılması gerektiğine dair oldukça dar bir biçimde tanımlanmış özgül koşullar, hasarı en aza indirmek için alınması gereken tedbirler ve bu silahların ne zaman ve nasıl kullanılmayacağını belirleyen açık ve net yasaklar yönerge ve eğitimlerin konusudur.

Bu silahlar yalnızca yetkili kolluk görevlilerine teslim edilmelidir.

HESAP VEREBİLİRLİK VE GÖZDEN GEÇİRME

19. Geçerli kuralları, yönetmelikleri ve insan hakları standartlarını ihlal eden her bir kinetik etkili mermi kullanımına uygun müdahaleyle karşılık verilmelidir. Silahı ateşleyen görevlinin yanı sıra silahın hukuka uygun ve gerektiği gibi kullanımını sağlamayan amirler hakkında disiplin soruşturması ve kovuşturma açmak buna dahildir.

20. Kolluk birimleri, kinetik etkili mermiyi ateşleyen kolluk görevlisinin kimliğinin bilinmesini sağlamak için bu silaha sahip yalnızca sınırlı sayıda kolluk görevlisi konuşlandırmak, izi sürülebilir mermiler kullanmak ve açıkça anlaşılır denetim ve kontrolü sağlamak gibi uygun tedbirleri almak zorundadır.

21. Kolluk birimleri, kinetik etkili mermi konuşlandırmakla ilgili genel durumu devamlı değerlendirmeli ve kullanılan mermi ve fırlatıcılar, yerleşik politika ve yönergeler, kolluk görevlilerinin eğitimi ve amirlerin rolü bakımından ortaya çıkan tüm eksiklikleri acilen gidermelidir. İlgili tüm politikalar kamusal erişime açık olmalıdır.

22. Komuta liderliği, kinetik etkili mermilerden kaynaklanan şiddetli hasar ve yaralanmaları uygun tedbirlerle durdurmakta ve önlemekte başarısız olursa doğrudan idari, disiplin ve hatta cezai sorumlulukları söz konusu olabilir.

TEST, TİCARET VE SEVK

23. Kinetik etkili mermiler ve fırlatıcıları dahil olmak üzere kolluk görevlilerinin kullandığı tüm silahlar, insan haklarını gözetir kullanım için emniyetli ve uygun olduklarından emin olmak adına kapsamlı ve bağımsız testlerden geçmelidir. Özellikle morlukların ötesinde bir hasara sebebiyet verebilecek etki yaratmadan, yeterli hedef hassasiyetine sahip oldukları uygun atış mesafesiyle ilgili testler buna dahildir.

24. Devletler, kinetik etkili mermilerin ciddi insan hakları ihlallerinde kullanılacağını düşünmek için makul gerekçelerin varlığı halinde bu mermilerin, bağlı fırlatıcıların ve teknik desteğin ihracatına izin vermemelidir.

25. Çoklu mermiler, hedef hassasiyeti son derece zayıf tekli mermiler ve kauçuk kaplama metal mermiler gibi tasarım itibarıyla şiddetli yaralanma veya hasara yol açması muhtemel kinetik etkili mermilerin ve bağlı fırlatıcıların üretimi ve ticareti yasaklanmalıdır.

YAPILMASI VE YAPILMAMASI GEREKENLER

YAPILMALI: Kolluk görevlileri;

- ✓ Kinetik etkili mermileri ancak bir başkasına yönelen şiddet eyleminin ciddi hasara yol açabileceği durumlarda bu eylemi durdurmak için kullanılmalıdır.
- ✓ Kinetik etkili mermileri yalnızca daha az zararlı bir alternatif mevcut olmadığında son çare olarak kullanılmalıdır.
- ✓ İnsanları kinetik etkili mermi kullanma niyeti hakkında uyarmalı ve onlara emre uymaları için yeterli zaman tanımalıdır.
- ✓ Kinetik etkili mermileri kullanırken vücudun daha az hassas bölgelerini (alt gövde ve bacaklar) hedef almalı, üst gövde, baş ve kasıklardan uzak durmalıdır.
- ✓ Her bir kinetik etkili mermi kullanımını gerekçelendirebilmelidir.

YAPILMAMALI: Kolluk görevlileri katiyen;

- ✗ Kinetik etkili mermileri barışçıl olan, sadece pasif direnişte bulunan ya da kaçışan insanlara karşı kullanmamalıdır.
- ✗ Kinetik etkili mermileri kalabalığı dağıtmak için kullanmamalıdır.
- ✗ Kinetik etkili mermileri kalabalığın üzerine rastgele sıkmamalıdır.
- ✗ Vücudun üst kısmını hedef almamalıdır.
- ✗ Çoklu mermi kullanmamalıdır.

